

□ بانكى پرسیاره نمونەییەکان

□ بەشی پەرەردەى ئایینی / بابەتی: کوردناسی

□

- ۱- ئەو فاکتەرەنە چى بوون كە وای كرد كوردەكان لە مەملانێی عوسمانی - سەفەوی، پشەتگیری عوسمانییەكان بکەن؟ بۆچوونی تۆ لەو بارەووە چییە؟
- ۲- دەشتاییەكانی كوردستان سوودەكانی لە چیدا خۆی ئەبەینیتەو؟
- ۳- ئەو شیوازەنە كامانەن كە كوردی باشووری پێ جینۆساید كراوە؟
- ۴- پیناسەى ئەم دەستەواژانەى خوارەووە بکە: (۱- راگواستن ۲- زمان لای چۆمىسكى ۳- مێژوو لای ئیبن خەلدون ۴- دیالیکت ۵- كوردناسی ۶- میدیەكان ۷- گرد ۸- مێژوو لای بەدلیسى ۹- جینۆساید ۱۰- راگواستن ۱۱- بەعەرەب كردن ، ۱۲- شیوەزار ، ۱۳- زمان لای بلوك تراگەر ، ۱۴- زمان لای هنرى سویت ، ۱۵- ئەفسانە ، ۱۷- ئیدیۆم ، ۱۸- مەتەل ، ۱۹- دیالیکتی پەتی ، ۲۰- ئەدەبى فۆلكلۆر ، ۲۱- نوكتە ۲۲- دیالیکتی رەمەكى) .
- ۵- تايبەتمەندییەكانی زمان چییە ؟ قسەیان لەبارەووە بکە .
- ۶- جۆرەكانی رینووسی زمانی كوردی چين ، قسە لە بارەى دوو دانەیان بکە ؟
- ۷- جۆرەكانی جینۆساید بژمیرەو ، باسی دانەیهکیان بکە .
- ۸- بە پوختی تايبەتمەندییەكانی ئەدەبى فۆلكلۆر باسیان بکە .
- ۹- ئایا كوردەكان پيش هاتنى ئایینی ئیسلام لەسەر چ ئاینێك بوون و ، بۆچى لەسەر ئەو ئایینە بوون؟
- ۱۰- دەریاچە چییە ؟ گرنگترین دەریاچەكان بژمیرە ؟
- ۱۱- هۆكارەكانی بەناوکردنى پرۆسەى ئەنفالی كوردی باشوور بەناوى سورەتییكى قورئانى پیرۆز چى بوو؟
- ۱۲- هۆكارەكانی راگواستن بژمیرەو ، لەبارەى یەکیکیان قسەبکە .
- ۱۳- پيشەو ئامانجى ئەو رۆژھەلاتناسانەى كەدەهاتنە كوردستان چى بوون؟
- ۱۴- زى چیه؟ زىیەكانی كوردستان بژمیرەو دەكەونە چ شوینیك؟ .
- ۱۵- گرنگترین گردەكانی كوردستان بژمیرەو دەكەویتە چ ناوچەیهك؟ .
- ۱۶- چیاكانی كوردستان بۆچى گرنگن ، لەو بارەووە باسى پینچ خال بکە؟ .
- ۱۷- زمانەكانی جیهان چەند خیزانیك، خیزانە سەرەکییەكان بژمیرە ، و باسى دانەیهکیان بکە .
- ۱۸- جۆرەكانی دیالیکت كامانەیه ، و باسى جۆریکیان بکە ؟
- ۱۹- فاکتەرەكانی پەیدا بوونی دیالیکت چين ، و پینچ خال لەو بارەووە باسى بکە؟ .
- ۲۰- دیالیکتی گرمانجى ناوەرپاست ، چەند شیوەزارى هەیه ، باسیان بکە .
- ۲۱- جیاوازی نیوان ئەم زاراوانە بنووسە: (كوردۆلۆژی - رۆژھەلاتناسی - ئەنترۆپۆلۆژیا - ئەتنۆگرافیا - ئایدۆلۆژیا) .

- ۲۲- بۇچوونى (پىنج) لەو رۇژھەلاتناسانە باس بىكە كە لەبارەى زمانى كوردى قسەيان كرددووه .
- ۲۳- تايپەتمەندىيەكانى پەندى پىشىنان دەست نىشان بىكە لەبارەيانەووه بدوئى ؟ .
- ۲۴- بە وشەى (راست يان ھەئە) راستى و ھەئەى پىنج لەم رستانەى خوارووه دەستنىشان بىكە ، ئەگەرھەئەش ھەپە راستى بىكەووه .
- كوردستان دەكەوئتە سەر ھەر يەك لە دەريا گەورەكانى خەزەر و رەش و كەنداوى عەرەبى .
  - پىش ئەوھى ناوى كوردستان بۇ شوئىنى كوردەكان بەكاربىت ، ھەرئىمى دىچلە يەكئىك لە ناوھەكانى ھەرئىمەكانى كوردستان بوو.
  - ھىرۇدئس مېژوونووسى پۇنانى، يەكەم رۇژئاواپىيە كە لە بارەى كوردەووه قسەى گوتبىت .
  - رافائىل: ياساناسى جولەكە يەكەم كەس بوو كە ناوى لەو كۇمەئكوژىيە پلان بۇدانراوھدا نا (جىنۇسايد) .
  - خىزانى زمانى سامىيەكان لە چواركۇمەئە پىكھاتووه .
  - رووبارى ئاراس بە درىژى ۴۳۵ كەم بە خاكى كوردستاندا تىپدەردەبىت .
  - حكومەتى پىشووئى عىراق ، بە پىنج شىواز خەئكى باشوورى كوردستانى جىنۇسايد كرددووه .
  - سۇمەرىيەكان ، لە كۇندا ناوى كوردىيان بە (كاردا) دەبىرد.
  - رووبارى دىچلە سەرچەم درىژىيەكەى (۱۹۰۰) كەم و ، لەو درىژىيەدا (۸۰۰) كەم بە كوردستاندا تىپەردەبى.
  - سامانى ناوى كوردستان لە چوار سەرچاوى سەرەكى پىك دىت .
  - ھەرئىمى (راز) ناوى يەكئىك بوو لەو ھەرئىمانەى كە لە كۇندا بەكوردستانىيان دەوت .
  - ماركۇ بۇلۇ جوگرافىناسىكى ناسراوى ئىتالى يە، دووھ كەسە كەناوى (كوردستان) ى ھىناوھ.
  - كوردستان بەھەموو پارچەكانىەووه، ولاتىكى ئاسىياپىيە دەكەوئتە باكوورى رۇژئاواى ئەو كىشومرە.
  - يەكئىك لەباپەخەكانى كوردناسى بۇ نەتەوھى كورد، برىتى يە لە باسى رىنوس و دەنگەكانى كوردى.
  - ھەرئىمى ئەرمىنيا يەكئىكە لەو ھەرئىمانەپە كە لە كۇندا كوردى بەسەردا دابەش بووھ.
  - لەناوچە شاخاوپىيەكانى كوردستاندا، رادەى ناوھندى باران بارىن (۷۰۰ – ۳۰۰) ملیمەترە.
  - نىوھى تۇپۇگرافىاي كوردستان لە چىا پىك ھاتووه .
  - ياقوت حەمەوى : كوردناسىكى موئلمانە، و لە كىتەبەكەيدا بەناوى (كتاب البلدان) باسى كوردى كرددووه .
  - جىاوازى پەلى گەرمى لە ناوچەكانى كوردستان دەگاتە (۸۰-۸۵) پە .

- دەرياچەي زىيوار كە دەكەوئتە سنوورى شارى ورمى ، رووبەكەي (۷۷) كەم چوارگۆشەيە .
- زمانى كوردى لە زمانى فارسى وەرنەگىراو، و زمانىكى سەربەخۇيە، ئەمە بۇچوونى زاناي رووسى مېنۇرسكى يە .
- ھەموو ئايپىنە ئاسمانىيەكان باسيان لە زمانى مرۇف كىردووه .
- لە رووى ئايپىنى و زمانناسىيەو، نەھىچ رەگەزىك پىرۆزە ، و نەھىچ زمانىك ، بەلكو ھەموويان يەكن .
- ھاكتەرى راميارى ، يەككە لە ھاكتەرهكانى پەيدا بوونى دىيالىكت .
- باجەلانى : يەككە لە شىووزارەكانى دىيالىكتى گۇران .
- دىيالىكتى ھەورامى ھەردوو بەشى ھەورامى لەۋن و تەخت قسەي پى دەكەن .
- دىيالىكتى بادىيانى : ئەم دىيالىكتە دانىشتووانى سنوورى پارىزگاي دەۋك قسەي پى دەكەن .
- مېژوونووس (ھەزوئىنى) يەكەم كەس نەبووه كە زاراوى (كوردستان) ى بۇ ولاتى كوردان بەكارھېناو .
- لە ئاستى ھونەرىدا بەرھەمەكانى ئەدەبى فۇلكۇر نىزمىن لە بەرھەمەكانى ئەدەبى نووسراو .
- چەمكى بەھىز يەككە لە تايبەتمەندىيەكانى پەندى پېشىنان .
- دەشتاييەكانى كوردستان لە ۲۰% رووبەرى كوردستان دادەپۇشن .
- سامانى ئاوى ھەر ولاتىك لە (۴) سەرچاوى سەرەكى پىك دىت .
- سىدىنى سىمىس كە زانايەكى بەرىتانييە ئەلئى : زمانى كوردى لە زمانى فارسى وەرنەگىراوو زمانىكى سەربەخۇيە .
- ئەستەخرى لە كىتئىي (المسالك والمالك)دا لىكۆلئىنەوھى لە كورد كىردووه .
- زاراوى فۇلكۇر بۇ يەكەمجار لىكۆلئەرى ئىنگلىزى (ولىم جۇن تۇمس) لە لىكۆلئىنەوھى خۇيدا بەكارھېناو .
- شەرھىخانى بەدلىسى لە كىتئىبەكەيدا (شەرھنامە) بەم شىوويە دىيالىكتەكانى زمانى كوردى دابەش دەكا: (كرمانج، لوپ، كەلھور، گۇران) .

□

□